

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 10831/17.2/7-20 від 13.10.2020

**Державна регуляторна служба
України**

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), на виконання рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність «Україна – тариф на послуги з передачі та диспетчеризації електроенергії в частині тарифів на експорт та імпорт» від 28 травня 2020 року №1/2020, яке видане Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, надсилає на погодження розроблений НКРЕКП проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (щодо оплати послуг з передачі електричної енергії при експортних операціях та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії), який просить погодити у місячний строк.

Додатки в електронному вигляді:

1. Проєкт Закону на 2 арк.
2. Пояснювальна записка на 3 арк.
3. Порівняльна таблиця на 7 арк.
4. Аналіз регуляторного впливу на 8 арк.
5. Копія листа НКРЕКП від 12.10.2020 № 10746/17.2/7-20 на Кабінет Міністрів України на 2 арк.

Голова НКРЕКП

В. Тарасюк

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії»

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Внести до розділу I Закону України “Про ринок електричної енергії” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2017, № 27-28, ст. 312) такі зміни:

1) пункт 10 частини четвертої статті 30 викласти в такій редакції:

«10) своєчасно та в повному обсязі сплачувати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії);»;

2) статтю 33 після частини третьої доповнити новою частиною четвертою такого змісту:

«4. Підприємствами, що здійснюють експорт електричної енергії, послуги з передачі електричної енергії оплачуються за тарифом на послуги з передачі електричної енергії, який не включає витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Зазначений тариф встановлюється одночасно з переглядом тарифу оператора системи передачі та застосовується до обсягів експортованої електричної енергії.».

У зв'язку з цим частини четверту – дев'яту вважати відповідно частинами п'ятою – десятою;

3) підпункт 5 частини другої статті 55 викласти в такій редакції:

«5) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії);»;

4) підпункт 7 частини другої статті 57 викласти в такій редакції:

«7) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії).».

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім підпункту 2 пункту 1 цього Закону, який набирає чинності з 01 січня 2021 року, але не раніше дня, наступного за днем його опублікування.

Голова Верховної Ради України

Д. Разумков

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України
«Про ринок електричної енергії»

1. Резюме

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – проект Закону) розроблено з метою уточнення та конкретизації переліку суб'єктів, які здійснюють оплату послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, при цьому виділено окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких у тарифі на послугу з передачі електричної енергії не враховуються витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

2. Проблема, яка потребує розв'язання

Зазначені норми Законопроекту розроблені на виконання рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність «Україна – тариф на послуги з передачі та диспетчеризації електроенергії в частині тарифів на експорт та імпорт» від 28 травня 2020 року №1/2020, яке видане Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Досягти мети планується шляхом внесення змін до Закону «Про ринок електричної енергії», встановивши для суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії вимоги, що забезпечать правила та розрахунки за надані послуги оператором системи передачі (ОСП).

Вимоги та правила, що встановлюються країнами – членами Енергетичного Співтовариства, повинні бути гармонізованими, а підходи до виявлення та подолання проблемних питань на ринку електричної енергії, узгодженими. Тільки таким чином можна досягнути мети - створення повноцінного функціонуючого ринку електричної енергії.

Розроблений проєкт закону спрямований на вирішення цієї задачі.

3. Суть проєкту акта

Проектом Закону передбачається внести зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії».

Відповідно до запропонованих змін Проектом Закону передбачається

уточнення та конкретизація переліку суб'єктів, які здійснюють оплату послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, при цьому виділено окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких не враховуються в тарифі на послуги з передачі електричної енергії витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних

обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Зазначений тариф встановлюється одночасно з переглядом тарифу оператора системи передачі та застосовується до обсягів експортованої електричної енергії.

Також передбачається зобов'язання для виробників, трейдерів та постачальників електричної енергії сплачувати своєчасно та в повному обсязі за послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послугу з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послугу з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії).

Запропоновані законодавчі зміни дозволять забезпечити збалансовану роботу ринку електричної енергії та стабільне функціонування ринку ОСП.

4. Вплив на бюджет

Реалізація проекту Закону не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

5. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

6. Прогноз впливу

Реалізація проекту Закону встановить чіткі правила для учасників ринку електричної енергії та сприятиме підвищенню прозорості їх розрахунків за послуги, надані ОСП.

7. Позиція заінтересованих органів

Проект Закону потребує погодження з Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерством фінансів України, Міністерством енергетики України, Антимонопольним комітетом України, Державною регуляторною службою України, Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Проект Закону потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

8. Ризики та обмеження

У проекті Закону відсутні положення, що впливають на права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, на

забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Положення проекту Закону не містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією та не створюють підстав для дискримінації, а також інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

9. Підстава розроблення проекту Закону

Цей проект закону розроблений НКРЕКП з урахуванням рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність «Україна – тариф на послуги з передачі та диспетчеризації електроенергії в частині тарифів на експорт та імпорт» від 28 травня 2020 року №1/2020, виданому Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Голова НКРЕКП

Валерій Тарасюк

_____ 2020 р.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії»
(щодо оплати послуг з передачі електричної енергії при експортних операціях та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії)

Зміст положення (норми) чинного акта законодавства	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта	Пояснення змін
Закон України «Про ринок електричної енергії»		
Стаття 30. Права та обов'язки виробників	Стаття 30. Права та обов'язки виробників	Запропоновані зміни розроблено з метою уточнення та конкретизації переліку суб'єктів, які здійснюють оплату за послуги з передачі електричної енергії та послуги диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, а також виділено в окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких з 01.01.2021 у тарифах на послугу з передачі електричної енергії не враховуються витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.
4. Виробники зобов'язані: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;	4. Виробники зобов'язані: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;	
2) укладати договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;	2) укладати договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;	
3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами, у тому числі імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;	3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами, у тому числі імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;	
4) бути постачальником послуг з балансування у випадках, визначених правилами ринку;	4) бути постачальником послуг з балансування у випадках, визначених правилами ринку;	
5) пропонувати генеруючу потужність на балансуємому ринку	5) пропонувати генеруючу потужність на балансуємому ринку	

випадках, визначених правилами ринку;	згідно з правилами ринку;	імпорт» від 28 травня 2020 року №1/2020, яке видане Секретаріатом Енергетичного Співтовариства
5) пропонувати генеруючу потужність на балансуєуючому ринку згідно з правилами ринку;	6) пропонувати та надавати допоміжні послуги оператору системи передачі у випадках та порядку, визначених правилами ринку;	
6) пропонувати та надавати допоміжні послуги оператору системи передачі у випадках та порядку, визначених правилами ринку;	7) складати добові графіки електричної енергії згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;	
7) складати добові графіки електричної енергії згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;	8) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;	
8) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії; 9) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ними акцептованих оператором системи передачі погодинних графіків електричної енергії з урахуванням особливостей, встановлених частиною статті 71 цього Закону для виробників за "зеленим" тарифом;	9) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ними акцептованих оператором системи передачі погодинних графіків електричної енергії з урахуванням особливостей, встановлених частиною статті 71 цього Закону для виробників за "зеленим" тарифом; 10) своєчасно та в повному обсязі сплачувати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при	

10) своєчасно та в повному обсязі сплачувати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;	здійснені імпорту та/або експорту електричної енергії); ...	
... Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі	Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі 	
... 5. Оплата послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління здійснюється за тарифами, які визначаються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики. Тариф на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, зокрема, включає витрати оператора системи передачі на закупівлю допоміжних послуг та врегулювання системних обмежень в ОЕС України. Тариф на послуги з передачі електричної енергії, зокрема, включає як окремі складові витрати оператора системи передачі, що здійснюються ним у разі покладаєння на нього спеціальних обов'язків для	5. Оплата послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління здійснюється за тарифами, які визначаються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики. Тариф на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, зокрема, включає витрати оператора системи передачі на закупівлю допоміжних послуг та врегулювання системних обмежень в ОЕС України. Тариф на послуги з передачі електричної енергії, зокрема, включає як окремі складові витрати оператора системи передачі, що здійснюються ним у разі покладаєння на нього спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, та витрати	

забезпечення загальноуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, та витрати на послугу із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом або за аукціонною ціною. ...	на послугу із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом або за аукціонною ціною. Підприємствами, що здійснюють експорт електричної енергії, послуги з передачі електричної енергії оплачуються за тарифом на послуги з передачі електричної енергії, який не включає витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Зазначений тариф встановлюється одночасно з переглядом тарифу оператора системи передачі та застосовується до обсягів експортованої електричної енергії. ...	
Стаття 55. Права та обов'язки трейдерів ... 2. Трейдери зобов'язані: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з трейдерської діяльності та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 2) укладати договори,	Стаття 55. Права та обов'язки трейдерів ... 2. Трейдери зобов'язані: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з трейдерської діяльності та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; 2) укладати договори, обов'язкові для здійснення діяльності на ринку	

обов'язкові для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови таких договорів; 3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку; 4) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії відповідно до правил ринку; 5) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії; ...	Стаття 57. Права та обов'язки електропостачальників ... 2. Електропостачальник зобов'язаний: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії	електричної енергії, та виконувати умови таких договорів; 3) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку; 4) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії відповідно до правил ринку; 5) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії); ... Стаття 57. Права та обов'язки електропостачальників ... 2. Електропостачальник зобов'язаний: 1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу та інших нормативно-	
--	--	---	--

споживачу та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;	правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;	
2) укладати договори, обов'язкові для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови таких договорів;	2) укладати договори, обов'язкові для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови таких договорів;	
3) надавати повідомлення про готові обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;	3) надавати повідомлення про готові обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, зокрема імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;	
4) складати добові графіки електричної енергії для доби постачання згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;	4) складати добові графіки електричної енергії для доби постачання згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;	
5) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;	5) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;	
6) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих	6) нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих	
	7) сплатувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку	

оператором системи передачі погодинних графіків електричної енергії; 7) сплачувати своєчасно та в повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та послуги, що надаються на ринку електричної енергії;	електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії); ...	
--	--	--

Аналіз регуляторного впливу

до проекту Закону України

Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії»

(щодо оплати послуг з передачі електричної енергії при експортних операціях та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії)

I. Визначення проблеми

Частиною першою статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) визначено, що передача електричної енергії – це транспортування електричної енергії електричними мережами оператора системи передачі від електричних станцій до пунктів підключення систем розподілу та електроустановок споживання (не включаючи постачання електричної енергії), а також міждержавними лініями.

Відповідно до частини другої статті 33 Закону оператор системи передачі (далі – ОСП) має право своєчасно та в повному обсязі отримувати плату за надані послуги з передачі та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Згідно з частиною п'ятою статті 33 Закону оплата послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління здійснюється за тарифами, які визначаються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики.

Таким чином, відповідні вимоги Закону відображено у вторинному законодавстві. Так, згідно з пунктом 5.1 розділу XI Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309 (далі – Кодекс), договір про надання послуг з передачі електричної енергії визначає організаційні, технічні та фінансові умови, на яких ОСП здійснює передачу електричної енергії електричними мережами системи передачі. Договір встановлює обов'язки та права сторін у процесі передачі електричної енергії електричними мережами Оператора системи передачі від виробників до систем розподілу та споживачів, а також при здійсненні її експорту, імпорту та транзиту. Необхідно відмітити, що під час розробки Кодексу НКРЕКП проведено консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

На виконання вимог Закону, НКРЕКП розроблено Порядок встановлення (формування) тарифу на послуги з передачі електричної енергії, який затверджений постановою НКРЕКП від 22.04.2019 № 585 (далі – Порядок № 585) та Порядок формування тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління (далі – Порядок № 586).

Так, Порядком № 585 передбачено, що при визначенні тарифу на послуги з передачі електричної енергії мають бути враховані, в тому числі обсяги експорту електричної енергії.

В той же час, Порядком № 586 зокрема передбачено, що при визначенні тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління мають бути враховані в тому числі обсяги експорту та імпорту електричної енергії.

Пунктами 1.2 та 1.3 глави 1 розділу XI Кодексу, визначено, що послуги з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління надаються на договірних засадах на основі типових договорів згідно з порядком, визначеним цим Кодексом, а доступ до системи передачі надається Користувачу лише на підставі укладеного договору про надання послуг з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Оскільки учасники ринку, які здійснюють експорт електричної енергії фактично отримують послуги з передачі електричної енергії, фізично користуючись мережами ОСП з метою транспортування електричної енергії до енергосистеми країни, в яку здійснюється

експорт електроенергії, вони мають оплачувати послуги з передачі електричної енергії, так само як їх оплачують і всі споживачі на території України.

В той же час, послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління відповідно до діючої редакції Кодексу оплачує сторона виробництва (пропозиції) та сторона споживання (попиту). Отже, учасники ринку, які здійснюють імпорту та/або експорт електричної енергії фактично отримують послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та повинні їх оплачувати, так само як їх оплачують виробники електроенергії та споживачі на території України.

Зазначені принципи передбачені Кодексом, проте потребували уточнення, шляхом внесення змін до нього.

З огляду на зазначене, з метою конкретизації положень Кодексу, що стосуються умов та порядку сплати за послуги з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні експорту, імпорту електричної енергії та внесення змін до договорів про надання послуг з передачі електричної енергії, на засіданні НКРЕКП, яке відбулось 07.02.2020 у формі відкритого слухання, прийнято постанову № 360 «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі», яка набрала чинності з дня наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті НКРЕКП, тобто з 08.02.2020.

Змінами до Кодексу внесено уточнення, що усувають подвійне тлумачення учасниками ринку його положень щодо обов'язку сплати експортерами тарифу на послуги з передачі, а також експортерами та імпортерами тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, як і іншими учасниками ринку.

Також необхідно зазначити, що в країнах, які є учасниками ІТС-механізму (Регламент 838/2010) компенсація ОСП за технологічні втрати електричної енергії в мережах, понесені в результаті транзиту, та за витрати, пов'язані з наданням інфраструктури для здійснення транзиту електроенергії, здійснюється з фонду ІТС, який наповнюється за рахунок внесків країн-учасниць. Тобто, ОСП країн-учасниць отримують компенсацію своїх витрат, які виникають у зв'язку з експортно-імпортними операціями.

Крім цього, ІТС-механізм передбачає наявність додаткового платежу за використання системи передачі у разі експорту/імпорту до/з третіх країн, які не є учасниками ІТС-механізму. Плата є фіксованою (виражається в євро за мегават-годину) і розраховується ENTSO-E. Плата за використання системи передачі у разі експорту/імпорту до третіх країн вноситься на всі графіки імпорту/експорту електричної енергії з третіми країнами.

Отже, трейдери/постачальники електричної енергії, що здійснюють діяльність в країнах, які є сторонами ІТС-механізму, при здійсненні експорту/імпорту електричної енергії до/з третіх країн сплачують ОСП країни, в якій вони здійснюють діяльність, додатковий платіж (0,8 євро за мегават-годину).

У той же час, Україна на сьогодні не є учасницею ІТС-механізму, відповідно ОСП не отримує компенсацію за витрати, понесені у зв'язку з міждержавними перетоками.

Водночас, при здійсненні передачі електричної енергії, яка експортується, у ОСП також виникають витрати на здійснення цього фізичного процесу, який і враховується в тарифі на передачу електричної енергії.

Отже, до того часу, поки Україна не стала учасницею ІТС-механізму оплата послуг з передачі електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при експорті та імпорті електричної енергії не суперечить законодавству та є справедливою, правомірною та необхідною для покриття витрат ОСП на здійснення діяльності з передачі електричної енергії в обсязі експорту та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Разом з цим, у Повідомленні про відповідність «Україна – тариф на послуги з передачі та диспетчеризації електроенергії в частині тарифів на експорт та імпорт» від 28 травня 2020 року №1/2020, яке видане Секретаріатом Енергетичного Співтовариства (далі – Повідомлення про відповідність) зазначено, що тариф на послуги з передачі електричної енергії включає витрати, які не пов'язані з транскордонними послугами, а саме витрати на виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів, із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел (далі – ПСО), відповідно до Закону.

Так відповідно до рекомендацій Секретаріату Енергетичного Співтовариства витрати на ПСО, мають розглядатися, як додатковий збір, який потрібно відокремити від тарифу на послуги з передачі електричної енергії, та який не повинен оплачуватися експортерами електричної енергії, оскільки передбачає завищену плату.

Враховуючи зазначене вище, НКРЕКП розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (проєкт Закону).

Проєктом Закону передбачено уточнення та конкретизацію переліку суб'єктів, які здійснюють оплату послуг з передачі електричної енергії та послуг диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, а також виділено окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких у тарифах на послуги з передачі електричної енергії не враховуються витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Зазначені норми проєкту Закону відповідають рекомендаціям, викладеним у Повідомленні про відповідність.

Основні групи (підгрупи), на які проблеми справляють вплив:

Групи (підгрупи)	так	ні
Громадяни	-	ні
Держава	так	-
Суб'єкти господарювання	так	-

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і потребує нормативно-правового врегулювання.

II. Цілі державного регулювання

Проєкт акта спрямовано на розв'язання проблем, визначених у попередньому розділі аналізу регуляторного впливу.

Метою прийняття проєкту є уточнення та конкретизація переліку суб'єктів, які здійснюють оплату послуг з передачі електричної енергії та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, при цьому виділено в окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких у тарифах на послуги з передачі електричної енергії не враховуються витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Досягти мети планується шляхом внесення змін до Закону, встановивши для суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії вимоги, що забезпечать вдосконалені правила та взаєморозрахунки за надані послуги між учасниками ринку електричної енергії.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	не усуває можливість окремих суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії здійснювати маніпулювання на цьому ринку та отримувати неправомірну вигоду на такому ринку та/або нанесення збитків ОСП; відсутність відповідальності суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії за маніпулювання на цьому ринку; невідповідність рекомендаціям, викладеним у Повідомленні про відповідність від 28 травня 2020 року №1/2020; призведе до збільшення заборгованості за надані послуги ОСП
Прийняття проекту акта	створює умови для забезпечення прозорості на ринку електричної енергії та відповідальності для суб'єктів господарювання на цьому ринку; забезпечує можливість здійснення своєчасної оплати за надані послуги ОСП; визначає засади для впровадження прозорих правил та розрахунків за надані послуги між учасниками ринку електричної енергії, гармонізованих та сумісних з регіональними правилами, застосованими для країн Енергетичного Співтовариства; забезпечує виконання рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні. Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети.	Додаткові витрати відсутні.
Прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта дозволить створити прозорі правила на ринку електричної енергії та розрахунки за надані послуги ОСП;	Відсутні, оскільки реалізація положень акта не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат зі сторони держави.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
------------------	--------	---------

Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні	Відсутні.
Прийняття проекту акта	створює умови для забезпечення прозорості на ринку електричної енергії та відповідальності для суб'єктів господарювання на цьому ринку; забезпечує можливість здійснення своєчасної оплати за надані послуги ОСП; визначає засади для впровадження прозорих правил та взаєморозрахунків за надані послуги між учасниками ринку електричної енергії, гармонізованих та сумісних з регіональними правилами, застосовними для країн Енергетичного Співтовариства; забезпечує виконання рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність	Відсутні, оскільки реалізація положень акта не потребує додаткових матеріальних чи інших витрат.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Витрати відсутні.
Прийняття проекту акта	Витрати відсутні

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	1	не усуває можливість окремих суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії здійснювати маніпулювання на цьому ринку та отримувати неправомірну вигоду на такому ринку та/або нанесення збитків ОСП; відсутність відповідальності суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії за маніпулювання на цьому ринку;

		невідповідність рекомендаціям, викладеним у Повідомленні про відповідність; призведе до збільшення заборгованості за надані послуги ОСП
Прийняття проекту акта	4	У разі прийняття проекту акта задекларовані цілі забезпечать повною мірою досягнення поставленої мети. Створює умови для забезпечення прозорості на ринку електричної енергії та відповідальності суб'єктів господарювання – експортерів/імпортерів електричної енергії; забезпечує можливість здійснення своєчасної оплати за послуги надані ОСП зокрема експортерів/імпортерів електричної енергії; забезпечує виконання рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутні.	Відсутні.	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, збільшиться заборгованість за послуги, надані ОСП, що не забезпечить досягнення поставленої мети.
Прийняття проекту акта	У разі прийняття проекту акта вигода для держави полягатиме у створенні нормативно-правових засад для впровадження прозорих правил та розрахунків за послуги, надані ОСП. Для суб'єктів господарювання вигоди полягатимуть у створенні умов для запобігання зловживань на ринку електричної енергії.	Відсутні.	У разі прийняття проекту акта задекларовані цілі будуть досягнуті повною мірою, що повністю забезпечить потребу у вирішенні проблеми, встановить зрозуміле загальне регулювання, не примножуючи кількості нормативно-правових актів з одного питання та зникає нерегульованість проблеми, що має місце у чинному законодавстві.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Не забезпечується досягнення цілей.	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, збільшиться заборгованість за послуги, надані ОСП, що не забезпечить досягнення поставленої мети; Україною не будуть виконані рекомендації, викладені у Повідомленні про відповідність
Прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта забезпечить повною мірою досягнення задекларованих цілей поставленої мети.	На дію цього регуляторного акта негативно можуть вплинути такі економічні та політичні фактори: економічна криза, політична нестабільність, зміни в чинному законодавстві.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Запропоновані зміни до Закону встановлюють для суб'єктів господарювання на ринку електричної енергії вимоги, які забезпечать вдосконалені правила та взаєморозрахунки за надані послуги між учасниками ринку електричної енергії.

Так, зокрема проектом передбачено, що підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, сплачують послуги з передачі електричної енергії за тарифом, що не враховує витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Зазначений тариф планується впровадити з 01.01.2021, одночасно з переглядом тарифу для оператора системи передачі з урахуванням обсягів експортованої електричної енергії.

Проектом встановлюються зобов'язання для виробників, трейдерів та постачальників електричної енергії сплачувати своєчасно та в повному обсязі за послуги, що надаються на ринку електричної енергії (в тому числі за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту електричної енергії та послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії);

Запропоновані законодавчі зміни дозволять забезпечити стабільне функціонування ринку електричної енергії в умовах переходу на ринкові механізми роботи, впевненість учасників ринку у цілісності ринку електричної енергії, та того, що тарифи на послуги ОСП

відображають справедливі витрати та конкурентну взаємодію між попитом та пропозицією та відсутність жодної вигоди від ринкових зловживань для учасників такого ринку.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги, оцінюється вище середнього.

Враховуючи, що питома вага малих суб'єктів господарювання у загальній кількості суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання проєкту акта, становить менше 10 відсотків Тест малого підприємництва (М-Тест) не розроблявся.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк чинності регуляторного акта - необмежений.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:
розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не прогнозується;

кількість суб'єктів господарювання (виробники, трейдери та постачальники електричної енергії), на яких поширюватиметься дія акта;

розмір коштів і час, що витрачатимуться учасниками ринку електричної енергії, пов'язаними з виконанням вимог акта;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – вище середнього: проєкт акта розміщено на офіційному вебсайті НКРЕКП.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Стосовно цього регуляторного акта буде здійснюватися базове, повторне та періодичне відстеження його результативності в строки встановленні статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Зокрема: базове відстеження результативності регуляторного акта буде проведено після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта;

повторне відстеження результативності – через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом;

періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюватиметься статистичним методом, виконавцем якого є НКРЕКП.

Голова НКРЕКП

Валерій Тарасюк

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

12.10.2020

№ 10416/17.2/4-20

на № _____

Кабінет Міністрів України

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), звертається з приводу наступного.

Правовий статус НКРЕКП її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення визначає Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон).

Відповідно до частини першої статті 1 Закону Регулятор є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Положеннями статті 6 Закону визначено, що Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

Згідно з пунктом 1 § 5¹ Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2011 № 1156) (далі – Регламент), Кабінет Міністрів забезпечує планування своєї нормотворчої діяльності з розроблення проектів концепцій реалізації державної політики у відповідній сфері, концепцій державних цільових програм та концепцій законів, проектів нормативно-правових актів.

З цією метою Секретаріат Кабінету Міністрів формує план-графік підготовки зазначених проектів актів (далі – план-графік).

Секретаріат Кабінету Міністрів забезпечує постійне оновлення плану-графіка на підставі пропозицій суб'єктів внесення проектів актів на розгляд Кабінету Міністрів, які надсилаються Секретаріату Кабінету Міністрів з урахуванням нових завдань, встановлених законами України, міжнародно-правовими зобов'язаннями України, актами Кабінету Міністрів, протокольними рішеннями Кабінету Міністрів та дорученнями Прем'єр-міністра (пункт 4 § 5¹ Регламенту).

0078749

Положеннями пункту 1 § 4 Регламенту встановлено, що Кабінет Міністрів планує свою нормотворчу діяльність, зокрема з розроблення проектів регуляторних актів.

НКРЕКП розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (щодо оплати послуг з передачі електричної енергії при експортних операціях та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії) (далі – проект Закону).

Запропоновані зміни розроблено з метою уточнення та конкретизації переліку суб'єктів, які здійснюють оплату за послуги з передачі електричної енергії та послуги диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, при цьому виділено в окрему категорію користувачів – підприємства, що здійснюють експорт електричної енергії, для яких з 01.01.2021 у тарифах на послугу з передачі електричної енергії не враховуються витрати оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Зазначені норми проекту Закону розроблено на виконання рекомендацій, викладених у Повідомленні про відповідність «Україна – тариф на послуги з передачі та диспетчеризації електроенергії в частині тарифів на експорт та імпорт» від 28 травня 2020 року №1/2020, яке видане Секретаріатом Енергетичного Співтовариства

Проект Закону є регуляторним актом.

Враховуючи вищенаведені вимоги законодавства, виникла необхідність внесення змін до Плану діяльності Кабінету Міністрів України з підготовки регуляторних актів на 2020 рік (далі – План діяльності).

Таким чином, НКРЕКП просить доповнити План діяльності новою позицією, що передбачає розроблення Регулятором проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» (щодо оплати послуг з передачі електричної енергії при експортних операціях та послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні імпорту та/або експорту електричної енергії) та подання його до Кабінету Міністрів України у IV кварталі 2020 року.

Голова НКРЕКП

В. Тарасюк